

TRANSPORT SAMICY BYDŁA KRÓTKO PO PORODZIE JAKO FORMA ZNEĆANIA SIĘ NAD ZWIERZĘCIEM

Wyrokiem z dnia 2 marca 2023 roku Sąd Rejonowy w Łukowie w sprawie o sygn. akt II K 676/22 rozpoznawał sprawę dotyczącą transportu krowy po porodzie w aspekcie znęcania się nad zwierzęciem w świetle art. 35 ust. 1a ustawy o ochronie zwierząt. Sąd I instancji uniewinnił oskarżonego opierając swoje stanowisko na stwierdzeniu, iż brak było dostatecznych podstaw do przypisania oskarżonemu znęcania się nad zwierzęciem.

Na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora sprawa trafiła do Sądu II instancji. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 7 czerwca 2023 roku wydanego w sprawie o sygn. akt II Ka 298/23 uchylono zaskarżony wyrok oraz przekazano sprawę Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Brak jest powszechnie dostępnych informacji o prawomocnym zakończeniu ponownie rozpoznawanej sprawy, jednak szczegóły uzasadnienia oraz motywy rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego w Siedlcach zasługują na uwagę w ramach niniejszego opracowania.

Zakaz transportu samic zwierząt gospodarskich w okresie bezpośrednio po porodzie nie ma wyłącznie charakteru administracyjnego lub technicznego. Naruszenie przepisów prawa Unii Europejskiej regulujących transport zwierząt może stanowić jednocześnie podstawę odpowiedzialności karnej za przestępstwo znęcania się nad zwierzętami z art. 35 ust. 1a ustawy o ochronie zwierząt.

Sprawa rozpoznawana przez Sąd Okręgowy w Siedlcach dotyczyła odpowiedzialności właściciela gospodarstwa rolnego oskarżonego o transport krowy w okresie siedmiu dni po porodzie. Sąd odwoławczy w obszernym uzasadnieniu odniósł się zarówno do relacji pomiędzy przepisami prawa krajowego i unijnego, jak i do szerokiego rozumienia pojęcia „znęcania się” nad zwierzęciem.

Komentowane orzeczenie stanowi istotny głos w zakresie wykładni art. 35 ust. 1a ustawy o ochronie zwierząt w kontekście stosowania przepisów prawa Unii Europejskiej dotyczących dobrostanu zwierząt podczas transportu. Sąd Okręgowy w Siedlcach przyjął, że naruszenie unijnego zakazu transportu samic zwierząt w okresie bezpośrednio po porodzie może wyczerpywać znamiona przestępstwa znęcania się nad zwierzęciem.

Sprawa dotyczyła transportu samicy bydła w okresie krótszym niż siedem dni od porodu. W ocenie Sądu Okręgowego przewóz zwierzęcia w takim stanie może stanowić zachowanie niehumanitarne, powodujące zbędne cierpienie i stres, a tym samym realizować znamiona czynu zabronionego określonego w art. 35 ust. 1a ustawy o ochronie zwierząt.

ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU OKRĘGOWEGO ZAPADŁO NA KANWIE NASTĘPUJĄCEGO STANU FAKTYCZNEGO:

Oskarżonemu zarzucono, że dopuścił do transportu samicy bydła w okresie bezpośrednio po porodzie, pomimo obowiązujących zakazów wynikających z przepisów prawa Unii Europejskiej dotyczących ochrony zwierząt podczas transportu. W toku postępowania przed Sądem ustalono, że przewóz miał charakter gospodarczy, a zwierzę znajdowało się w okresie fizjologicznej rekonwalescencji poporodowej. W sprawie zgromadzono materiał dowodowy pochodzący między innymi od Powiatowego Lekarza Weterynarii oraz świadka A. D., z którego wynikało, że zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej samice zwierząt, które urodziły w poprzednim tygodniu, uznawane są za zwierzęta niezdolne do transportu. Celem siedmiodniowego okresu ochronnego jest zapewnienie zwierzęciu możliwości powrotu do pełnej sprawności po porodzie oraz **ograniczenie bólu, stresu i cierpienia związanego z przewozem**. Siedmiodniowy okres ochronny przewidziany w Rozporządzeniu Rady (WE) nr 1/2005 nie ma charakteru wyłącznie administracyjnego, lecz służy ochronie zwierzęcia znajdującego się w stanie osłabienia fizjologicznego po porodzie.

Sąd Rejonowy w Łukowie wyrokiem z dnia 2 marca 2023 r., sygn. akt II K 676/22, uniewinnił oskarżonego od zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 35 ust. 1a ustawy o ochronie zwierząt. W ocenie sądu pierwszej instancji opis czynu oraz materiał dowodowy nie dawały podstaw do przypisania oskarżonemu odpowiedzialności karnej za znęcanie się nad zwierzęciem.

Apelację od wyroku wniósł prokurator, zarzucając sądowi pierwszej instancji zarówno obrazę prawa materialnego, jak i obrazę przepisów postępowania. W apelacji wskazano między innymi na naruszenie art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. oraz art. 366 § 1 k.p.k. poprzez dokonanie wybiórczej i dowolnej oceny materiału dowodowego oraz pominięcie dowodów pochodzących od Powiatowego Lekarza Weterynarii i świadków posiadających wiedzę specjalistyczną. Prokurator zarzucił również błędne pominięcie przepisów Rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005, które wprost zakazują transportu samic zwierząt w okresie siedmiu dni po porodzie.

UZASADNIENIE PRAWNE :

Sąd Okręgowy w Siedlcach wyrokiem z dnia 7 czerwca 2023 r., sygn. akt II Ka 298/23, uchylił wyrok uniewinniający i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Łukowie do ponownego rozpoznania. **Sąd odwoławczy podkreślił, że ustawa o ochronie zwierząt przyznaje zwierzętom określone prawa oraz nakłada na człowieka obowiązek humanitarnego traktowania zwierząt.**

Jednocześnie Sąd II instancji wskazał, że katalog zachowań wymienionych w art. 6 ust. 2 ustawy o ochronie zwierząt ma charakter otwarty. Sąd Okręgowy w Siedlcach zaakcentował, że **za znęcanie się nad zwierzętami może zostać uznane każde zachowanie polegające na zadawaniu lub świadomym dopuszczaniu do zadawania bólu albo cierpienia, nawet jeżeli dane zachowanie nie zostało wprost wymienione w katalogu ustawowym**. Wystarczające jest ustalenie, że zachowanie było niehumanitarne, a więc nieuwzględniające potrzeb zwierzęcia lub niezapewniające mu odpowiedniej ochrony.

W uzasadnieniu odwołano się do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2020 r., sygn. akt II KK 222/19, w którym wskazano, że katalog zachowań stanowiących znęcanie się nad zwierzętami ma charakter otwarty i obejmuje wszelkie formy niehumanitarnego traktowania zwierząt. Sąd Okręgowy w Siedlcach uznał, że sąd pierwszej instancji dokonał ustaleń w oderwaniu od obowiązujących przepisów prawa Unii Europejskiej.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady (WE) nr 1/2005 samice, które urodziły w poprzednim tygodniu, nie są zdolne do transportu. Zakaz ten wynika z założenia, że transport takich zwierząt powoduje zbędne cierpienie oraz stres. W ocenie sądu odwoławczego transport zwierzęcia w okresie bezpośrednio po porodzie może realizować znamiona przestępstwa znęcania się nad zwierzęciem, jeżeli prowadzi do zadawania mu cierpienia i pozostaje sprzeczny z podstawowymi zasadami humanitarnego traktowania.

W uzasadnieniu wyroku istotne miejsce zajmuje także krytyka sposobu oceny materiału dowodowego przez sąd pierwszej instancji. Sąd Okręgowy wskazał, że sąd meriti dokonał wybiórczej oceny dowodów, pomijając znaczenie dokumentacji weterynaryjnej oraz zeznań świadków posiadających wiedzę specjalistyczną. Podkreślono, że w sprawach dotyczących dobrostanu zwierząt sąd nie może abstrahować od wiedzy weterynaryjnej oraz obowiązujących standardów ochrony zwierząt wynikających z przepisów prawa krajowego i unijnego.

Komentowane orzeczenie ma istotne znaczenie z punktu widzenia relacji pomiędzy przepisami prawa krajowego i prawa Unii Europejskiej. Sąd Okręgowy zaakcentował

bowiem, że przepisy Rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 współkształtują standard humanitarnego traktowania zwierząt i mogą stanowić punkt odniesienia przy ocenie realizacji znamion przestępstwa z art. 35 ust. 1a ustawy o ochronie zwierząt.

ORZECZENIE CO DO WINY ORAZ DALSZEGO TOKU POSTĘPOWANIA:

Sąd Okręgowy w Siedlcach uznał apelację prokuratora za zasadną, uchylił wyrok uniewinniający Sądu Rejonowego w Łukowie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu wskazano, że ponownie rozpoznając sprawę sąd pierwszej instancji powinien dokonać wszechstronnej i wieloaspektowej analizy materiału dowodowego, z uwzględnieniem przepisów prawa Unii Europejskiej dotyczących ochrony zwierząt podczas transportu oraz szerokiej wykładni pojęcia „znęcania się” wynikającej z ustawy o ochronie zwierząt i orzecznictwa Sądu Najwyższego.

Komentowane orzeczenie ma istotne znaczenie praktyczne. Po pierwsze, potwierdza możliwość kwalifikowania naruszeń przepisów dotyczących transportu zwierząt jako przestępstwa znęcania się nad zwierzętami. Po drugie, podkreśla otwarty charakter katalogu zachowań określonych w art. 6 ust. 2 ustawy o ochronie zwierząt. Po trzecie, akcentuje konieczność uwzględniania regulacji prawa Unii Europejskiej przy wykładni krajowych przepisów karnych dotyczących ochrony zwierząt.

Orzeczenie może również stanowić istotny argument w innych sprawach dotyczących naruszeń standardów dobrostanowych, w których zachowanie sprawcy formalnie narusza przepisy administracyjne lub weterynaryjne, lecz jednocześnie prowadzi do zadawania zwierzętom bólu, cierpienia albo stresu. Komentowany wyrok wpisuje się tym samym w coraz wyraźniejszy kierunek orzeczniczy zmierzający do szerokiej ochrony dobrostanu zwierząt oraz funkcjonalnej wykładni przepisów ustawy o ochronie zwierząt.